

8. Bölüm

Samsun Kültür ve Turizminin Tanıtımında Eğitimcilerin Yeri

Gülsüm ÖĞRETİCİ¹

| GİRİŞ

Kültür; bir toplumun maddi ve manevi değerlerinin, yaşama biçiminin, doğanın yaptıklarının dışında, insanoğlunun meydana getirdiklerinin dirik bir örüntüsüdür (Güvenç, 1972: 97). Toplumların biriktirdiği, geliştirdiği ve gelecek nesillere aktardığı kültürel miras o toplumun bir bakıma kimliğini oluşturur. Bu nedenle bireylerin gelecek kuşaklara aktaracağı mirasın ve kimliğin korunması çok önemlidir (Pehlivan ve Kolaç, 2016: 660). Toplumun gelenek ve görenekleri, türküleri, manileri, ninnileri, destanları, yemekleri, kılık kıyafetleri, halk oyunları, inançları, dili gibi birçok öge kültür kavramı içinde yer almaktadır. Bu öğeler arasında; kültürün tanınması, benimsenmesi ve gelecek nesillere doğru şekilde aktarılması işlevine sahip olan dil, kültürün devamının sağlanması açısından önemli bir misyona sahiptir.

Kültürü tanıtmak, benimsetmek ve gelecek nesillere aktarmak önce ailelerin sonra da öğretmenlerin görevidir. Çocuk önce ailesinden dili öğrenir ve günlük yaşam içinde ait olduğu kültürün öğeleriyle de tanışmış olur. Eğitim hayatı başladığında Türkçe dersi başta olmak üzere hemen hemen tüm derslerde kültüre ait öğelerle karşılaşır. Bu sebeptendir ki öğretmenler derslerinde kültüre ait öğelere sık

¹ Öğretmen, Samsun Tekkeköy Güzelyurt İlkokulu, gulsum376155@gmail.com

Müzeler, bünyesinde barındırdığı kültürel varlıkları koruyup tanıtır. Çocuklara, o topluma ait bir birey olduklarını hissettirir. Onların özgüvenlerinin gelişmelerine ve sanatla bağ kurmalarına yardımcı olur. Müzeler çocukların yaparak yaşayarak öğrenebilecekleri öğrenme ortamıdır. Ayrıca çocukların devinimsel, duyuşsal, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunur (Özeskici, 2009: 2). Müze gezileriyle öğrenciler okulun dışında farklı bir öğrenme ortamıyla tanışır- lar. Okuldaki belli kurallar ve kalıplardan uzaklaşarak öğretmenleri ve arkadaş- larıyla farklı bir deneyim yaşarlar. Hayatları boyunca unutamayacakları bu okul dışı öğrenme ortamına ait bilgiler ileride onlar için güzel bir anı olmakla birlikte somut örneklerle gerçekleşmiş bir öğrenme olduğundan kalıcı olacaktır.

Günümüzde temel eğitim anlayışında birçok değişiklik ve yenilik olmuştur. Okullarda öğrencilere eleştirel düşünme, aktif öğrenme, yaratıcılık, araştırma ve sorgulama gibi daha ileri düzey kazanımlar verilmeye çalışılmaktadır. Bu amaca hizmet eden kurumların başında müzeler gelir. Kültürel kalıntıları toplayıp sak- lamak, korumak, gelecek nesillere ulaştırmaya çalışmanın yanında eğitim işlevle- rini de yerine getirir. Müzeler çocuklara aktif öğrenme için gerekli ortamı sağlar. Müzede korunan ve sergilenen ürünler öğrencilerde tarih ve kültürel bilincin ve aidiyet duygusunun oluşmasını sağlar (Gökmen ve Özdemir, 2019).

Yaşadığımız kentin tarihi ve kültürel öğelerini tanıyıp benimsemek ve gelecek nesillere aktarmak için küçük yaşlardan itibaren çocuklara bu bilinç kazandırıl- malıdır. Bu yüzden anaokullarından başlamak üzere eğitimin tüm kademelerin- de okul dışı öğrenme ortamlarına geziler düzenlenmelidir. Okul dışı öğrenme ortamlarının eğitimde çok önemli bir yeri olduğunun bilinmesine rağmen çoğu zaman tercih edilmemesinin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik tedbirler alınmalıdır. Her çocuğun öğrenme yönteminin farklı olduğu göz önünde bulun- durulmalı, çocukların birden fazla duyu organına hitap eden okul dışı öğrenme ortamlarına Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri dersleri başta olmak üzere hemen hemen tüm derslerde yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aktekin, S. (2008). Müze Uzmanlarının Okulların Eğitim Amaçlı Müze Ziyaretlerine İlişkin Gö- rüşleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 103-111.
- Akyol, C. (2011). Samsun Geneline Müze ve Ören Yerlerinin İl Turizmine Katkısı, *Samsun Sem- pozyumu*, s.1-14.
- Akyüz, Y. (2016). Eğitimin Kültür ve Uygarlıkları Geliştirme ve Yeni Nesillere Aktarma İşlevi, *Türkiye Eğitim Dergisi*, 1, 1-18.
- Aslan, K. (2001). Eğitimin Toplumsal Temelleri, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:5, 16-30.

- Atagök, T. (1999). *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi.
- Aydemir, İ. ve Tokar Gökçe, A. (2016). *Okul Yöneticilerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Görüşleri*, Anı Yayıncılık, 2016 Bildiri Kitabı.
- Babayiğit, Ö. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Derslerinde Kültürel Öğeleri Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 5(4), 627-648.
- Bay, D.N. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Bir Kültür Aktarımı: Milli Oyunlar, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 82-104.
- Bozdoğan, A.E. ve Ustaoglu, F. (2016). Planetaryumların Öğretim Potansiyeli Hakkında Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Görüşleri, *Fen Eğitimi Dergisi*, 13(1), 38-49.
- Canbolat, E., Keleş, Y. ve Akbaş, Y.Z. (2016), Gastronomi Turizmi Kapsamında Samsun Mutfağına Özgü Turistik Bir Ürün: Bafra Pidesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Çulha, B. (2006). *Tarihsel Mekânlarda Keşfederek Öğrenme Yoluyla Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Öğrenci Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erten, Z. ve Taşçı, G. (2016). Fen Bilgisi Dersine Yönelik Okul Dışı Öğrenme Ortamları Etkinliklerinin Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisinin Değerlendirilmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 638-657.
- Egüz, Ş. ve Kesten, A. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Müze ile Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-103.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan, s. 97-112.
- Fidan, N. (2012). Okulda Öğrenme ve Öğretme Kitabı, 3. Baskı, s: 4-5.
- Gökmen, H.S. ve Özdemir, N. (2019). Çocuklarda Kentsel Koruma ve Kültürel Miras Kavramlarının Gelişiminde Müzelerin Rolü-Santralistanbul Örneği, *Kent Araştırmaları Dergisi*, 27(10), 1-35.
- Güvenç, B. (1972). *İnsan ve Kültür, Antropolojiye Giriş*, Ankara.
- Kabadayı, A. (2009). Ninnilerin Çocuğun Gelişim Alanlarına Katkılarının İçerik Açısından İncelenmesi: Konya Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 276-289.
- Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-475.
- Melanlioğlu, D. (2008). Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretim Programları, *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 64-73.
- MEB. (2018a). Fen Bilimler Dersi (İlkokul ve ortaokul 3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB.(2018b).2023EğitimVizyonu. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden 20.04.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Meydan, A., Akkuş, A. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin Tarihi ve Kültürel Değerlerin Kazandırılmasındaki Önemi, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 402-422.
- Oğuz, M.Ö. (2013). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Özeskici, N. (2009). *Müzedeki Öğrenmenin Öğrencilerin Görsel, Duyuşsal ve Kinestetik Yönleri Üzerine Etkileri(İlköğretimde 6. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama)*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi A.B.D. Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Sayar, E. (2009). *Samsun İli ve İlçelerinde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ana Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.
- Sönmez, V. (1997). *Sevgi Eğitimi*, Ankara: Anı Yayıncılık, 5. Baskı.
- Sözer, E. (1998).”*Sosyal Bilgiler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi*”, Sosyal Bilgiler Öğretimi(Ed: G. Can), Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, s.3-13, Eskişehir.

- Şahan, M. (2005). Müze ve Eğitim, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 487-501.
- Şahin, K., Yılmaz, A. (2009). Samsun İlinde Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Arzı ve Planlaması, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/7, 218-231.
- Şar, E., Sağkol, T. (2013). Eğitim Fakültelerinde Müze Eğitimi Dersi Gerekliliği Üzerine, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20/2, 83-90.
- Tan, A. (2013). *Samsun Kenti ve Yakın Çevresinin Doğal ve Kültürel Peyzaj Özelliklerinin Turizm Potansiyeli Açısından İrdelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (1998). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Yalçın, E.(2017). Müzelerin Tarihi Misyonu ve Samsun Kent Müzesi, *Tarih ve Günce Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*, 1/1, 321-333.
- Yıldırım, M. (2011). “Vezirköprü İlçesinde Toponomik (Yer Adları İle İlgili) İncelemeler”, *Samsun Sempozyumu 2011*, 13-16 Ekim 2011, Samsun- Türkiye.
- Yıldırım, M., Bulut, İ., Şahin, K.(2014). Vezirköprü’de Yöresel Edebi Ürünlerde Coğrafi Etmenler, Gençlik ve Kültürel Mirasımız Uluslararası Kongre, Samsun-Türkiye. 473-483.
- Yıldırım, M. (2019). Tarihsel Süreçlerin Kültür ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi: Ertuğrul Fırkateyni. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 498-520.
- Pehlivan, A. & Kolaç, E. (2016). “Açık - Örgün Eğitim Sosyal Bilgiler Ders Kitapları ve Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Miras Öğeleri / Elements of the Ich in Open - Formal Education Social Studies Textbooks and Curriculum”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308- 2140, Volume 11/19 Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10095>, p. 655-670.

İnternet Kaynakları

- URL 1: <https://www.aylakbilgin.com>samsunun-kulturel-ozellikleri-ve-degerleri> (Erişim Tarihi: 23.04.2021)
- URL 2: <https://dergiypark.org.tr/download/article-file/693903> (Erişim Tarihi: 14.05.2021)
- URL 3: <https://www.ohediyo.com>samsun-efsaneleri-ve-soylenceleri>. (Erişim Tarihi: 12.05.2021)